

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів
з дисципліни
«Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з
вадами мовлення»

для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» усіх форм
навчання

2017

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення» для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» усіх форм навчання / Укл.: С.М. Лупінович, к.пед.н., доц., І.В. Пущина – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 34 с.

Укладач: С.М. Лупінович, к.пед.н., доц., І.В. Пущина, к.пед.н., доц.

Рецензент: Дергач М.А., д.пед.н., професор кафедри психології ЗНТУ

Затверджено
На засіданні кафедри
спеціальної освіти та реабілітології
Протокол № 3
від «10» жовтня 2016р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
Зміст дисципліни за модулями.....	8
План практичних занять з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення»...	13
Питання для самостійної роботи з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення».....	19
Тематика рефератів з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення»...	21
Завдання для контрольних робіт для студентів заочного відділення з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення».....	22
Контрольні питання з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення» ...	24
Література для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи.....	30
Розподіл балів, які отримують студенти.....	34

ВСТУП

Вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення» розроблено з обліком того, що студенти спеціальності 016 «Спеціальна освіта» відповідають освітньо-професійним програмам підготовки при реалізації робочих навчальних планів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», вивчають її на курсах нормативних навчальних дисциплін.

Для контролю вивчення дисципліни «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення» передбачені наступні форми організації навчального процесу: лекційні й практичні заняття, написання тематичних рефератів, складання заліку.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Мета** формування знань, навичок і вмінь, розвиток здібностей, що дають змогу формувати у студентів професійних компетенцій в області навчання і виховання дітей в спеціальному дитячому закладі для дітей з вадами мовлення, підготовка їх до проведення ефективної корекційно-виховної роботи у спеціальних дошкільних закладах..
- Завдання**
- ознайомлення студентів з теоретичними основами дошкільних методик навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення, які підкріплюються конкретними практичними матеріалами;
 - навчання умінню застосовувати теоретичні знання з даного курсу та споріднених дисциплін і знання, здобуті при самостійному опрацюванні спеціальної літератури, на практиці (під час підготовки до практичних занять, при написанні рефератів тощо);
 - навчання складанню конспектів занять, зразків бесід з батьками, текстів та методичних розробок дидактичних ігор, вправ;
 - навчання плануванню спільної роботи логопеда з вихователями з розвитку мовлення та інших розладів програми навчання і виховання дітей дошкільного віку;
 - ознайомлення з передовим педагогічним досвідом працівників спеціальних
 - дошкільних установ для дітей з порушеннями мовлення.
- У результаті** вивчення навчальної дисципліни студент повинен
- знати:**
- зміст, методи, форми, методики навчання і виховання дітей у спеціальному дошкільному закладі та сучасні вимоги до них.
- вміти:**
- складати конспекти занять, зразки бесід з батьками, тексти та методичні розробки дидактичних ігор, вправ; планувати та впроваджувати спільну роботу логопеда з іншими спеціалістами дошкільного закладу з розвитку

мовлення та інших розділів програми навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Удосконалення навчального процесу передбачає підвищення ролі самостійної роботи. З цією метою дещо скорочується обов'язкове аудиторне навантаження і вивільняється час для самостійної діяльності студентів.

Самостійна робота – органічна частина навчального процесу. Вона допомагає глибоко засвоїти матеріал, закріпити знання, поглибити вміння та навички в пізнавальній діяльності, творчо мислити; виховує організованість і дисциплінованість, активність та ініціативу, настирливість у досягненні мети; сприяє виробленню власних прийомів і методів пізнання, вчить раціонально організовувати та контролювати робочий час.

Однією з форм самостійної роботи є **підготовка до практичних занять**, завдання яких полягає в тому, щоб закріпити і поглибити знання, навчити творчо працювати з літературою, виробити вміння аналізувати процеси і події, розвивати здатність до самостійних суджень, висловлювати і відстоювати свої погляди, навчити готувати реферати, повідомлення з окремих питань, виступати з ними на заняттях.

Виконання **домашнього завдання** можливе у вигляді реферату або усної доповіді на практичному занятті.

Реферат – це короткий виклад у письмовому вигляді або у формі доповіді змісту наукової праці, літератури по темі.

Підготовка рефератів – засіб оволодіння методикою і навичками роботи з літературою, використання загальних теоретичних і методологічних положень в ході аналізу певних процесів, явищ, подій, уміння пов'язати матеріал і реальність, обґрунтувати свої висновки. Разом з тим реферат – одна з форм перевірки знань студентів.

Вимоги до оформлення рефератів та контрольних робіт

Реферат або контрольна робота виконуються на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210 x 297 мм). Текст розташовується через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці у текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman, 14 кеглем. Допускається розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали.

Текст реферату або контрольної роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: з лівого боку – 30 мм, з правого – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Абзаци в тексті потрібно починати з відступу, що дорівнює 5-и знакам (1,25). Відступи мають бути однаковими впродовж всього тексту.

Виділення фрагментів тексту реферату або контрольної роботи **жирним шрифтом** або *курсивом* не дозволяється.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПМР

Тема 1. Предмет, завдання курсу «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення».

Предмет та завдання курсу «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення». Мета виховання дітей з порушеннями мовлення. Основні завдання корекційно-виховної роботи у спеціальних дошкільних закладах. Спеціальні педагогічні умови для виховання дітей – дошкільників з ТПМ. Зв'язок курсу «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення» з іншими дисциплінами.

Тема 2. Виховання та розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення.

Різні підходи до розвитку особистості дитини. Гуманістична парадигма виховання. Особистісно-орієнтований підхід у корекційній педагогіці. Завдання дошкільного виховання дітей з ТПМ.

Тема 3. Система спеціального дошкільного виховання в Україні.

Комплектування груп у дошкільному закладі компенсуючого типу для дітей з ТВМ. Завдання та склад ПМПК. Оформлення документації на дитину, яка направляється на ПМПК. Документація логопеда спеціального дитячого садка.

Тема 4. Організація корекційно-виховної роботи у спеціальному дошкільному закладі.

Організаційні форми навчально-виховного процесу у спеціальних дошкільних закладах. Заняття як основна форма навчання та виховання дітей дошкільного віку. Його структура. Особливості організації корекційно-виховної роботи в групах для дітей з різними порушеннями мовлення (ФФНМ, ЗНМ, заїканням).

Тема 5. Зміст виховання дітей - дошкільників з вадами мовлення.

Аналіз загальноосвітніх та спеціальних програм навчання та виховання дітей з порушеннями мовлення. Принципи побудови навчально-корекційних програм. Спеціальні програмові завдання. Особливості проходження програм загальноосвітнього спрямування дошкільниками з порушеннями мовлення.

Тема 6. Взаємозв'язок у роботі співробітників спеціального дошкільного закладу для дітей з ТПМ.

Обов'язки логопеда групи. Корекційно-виховна робота музичного керівника у спеціальному дошкільному закладі. Корекційно-виховна робота психолога у спеціальному дошкільному закладі.

Тема 7. Система роботи вихователя спеціального дошкільного закладу для дітей з ТПМ.

Основні напрямки корекційно-виховної роботи вихователя. Розподіл завдань між логопедом і вихователем групи для дітей з ФФНМ. Розподіл завдань між логопедом і вихователем групи для дітей із ЗНМ. Розподіл завдань між логопедом і вихователем логопедичної групи для дітей із заїканням.

Тема 8. Спільна робота сім'ї і дошкільного закладу для дітей із порушенням мовлення.

Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення в сім'ї. Форми роботи з батьками: батьківські збори, бесіди, консультації, відкриті заняття, ведення дитячих зошитів для домашніх завдань, оформлення стендів тощо. Поради батькам щодо правильного мовленнєвого спілкування з дітьми.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПМР

Тема 9. Методика розумового виховання дитини з порушенням мовлення.

Розвиток мисленнєвої діяльності у дошкільника. Засоби розумового виховання. Виховання допитливості та пізнавальних

інтересів. Формування системи знань про оточуючий світ. Формування у дітей розуміння самого себе і оточуючого світу, накопичення дітьми соціальних знань і досвіду, виконання різних соціальних ролей. Вивчення соціальної адаптації дитини з вадами мовлення. Формування передумов набавчальної діяльності у дошкільному віці.

Тема 10. Методика сенсорного виховання.

Значення сенсорної культури дитини для її знайомства з оточуючим світом. Сенсорне виховання у зарубіжних системах (Ф. Гребель, М. Монтесорі, О. Декролі) і в сучасній дошкільній педагогіці (А. В. Запорожець, А. П. Усова, Н. П. Пакуліна, М. М. Поддяков та ін.) Особливості сенсорного розвитку дитини на різних вікових етапах. Труднощі в оволодінні сенсорними функціями дітьми з вадами мовлення. Завдання, зміст та методи сенсорного виховання. Планування занять з сенсорного виховання.

Тема 11. Методика розвитку ігрової діяльності та ігор у дітей з вадами мовлення.

Значення гри у корекційно-виховній роботі з дітьми, що мають вади мовлення. Розвиток ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Збагачення та ускладнення гри, зміна мотивів вибору гри, розвиток ігрової творчості.

Дидактична гра як форма навчання, яка відповідає віковим та мовленнєвим можливостям дітей. Структура дитячої гри. Методики організації та проведення творчих, сюжетно-рольових, дидактичних та рухливих ігор. Ігротерапія.

Тема 12. Методика фізичного виховання.

Особливості психомоторного розвитку дітей з відхиленнями у розвитку. Завдання, зміст, форми та методи фізичного виховання дітей у різних вікових групах з урахуванням ведучого дефекту. Особливості фізичного виховання дітей з ДЦП. Лікувально-оздоровча робота у спеціальному дошкільному закладі.

Тема 13. Валеологія у дошкільних закладах.

Поняття про валеологічне навчання дітей–дошкільників. Завдання з валеології, які вирішуються на заняттях у дитсадку. Зміст

валеологічного навчання. Умови та засоби забезпечення педагогічного простору з валеології. Показники розвитку дитини на кінець – 5-го року життя.

Тема 14. Методика розвитку продуктивних видів діяльності у дітей-дошкільників з вадами мовлення.

Значення розвитку продуктивних видів діяльності для дошкільників. Зображувальна діяльність як показник психічного розвитку дитини. Напрямки розвитку зображувальної діяльності. Розвиток конструктивної діяльності у дошкільному віці. Стимулювання творчої діяльності на заняттях з малювання, ліплення, аплікації, конструювання. Значення образотворчої діяльності для розвитку мовлення. Зміст, структура, методи і прийоми навчання образотворчої та конструктивної діяльності. Індивідуальний підхід на заняттях з розвитку продуктивних видів діяльності.

Тема 15. Методика морального виховання.

Поняття морального виховання дітей дошкільного віку. Зміст і методика морального виховання дітей дошкільного віку. Виховання гуманності. Виховання колективізму (прояв і розвиток дружби, чуйність і взаємодопомога, громадська думка, засвоєння моральних норм, культура поведінки і взаємовідносини, особистість у колективі). Виховання початків патріотизму та громадянськості.

Тема 16. Методика трудового та економічного виховання.

Розвиток трудової діяльності у дітей дошкільного віку. Трудове виховання – основа корекційного розвитку дитини з мовленнєвими порушеннями. Методи і прийоми трудового виховання. Елементи економічних знань, які вивчаються у дошкільному садку та методи їх викладання.

Тема 17. Методика естетичного виховання.

Мета естетичного виховання. Поняття про художню творчість у дітей. Етапи творчої діяльності дитини-дошкільника. Умови стимулювання дитячої творчості. Формування художньої культури особистості. Методика естетичного виховання дошкільників.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ. ПІДГОТОВКА ДО ШКОЛИ

ДІТЕЙ З ПМР

Тема 18. Підготовка дошкільника до школи.

Підготовка дошкільника до шкільного навчання. Поняття про «готовність дитини до школи». Модель готовності дитини до школи: фізична, розумова, особистісна. Поняття про мовленнєву готовність дитини з вадами мовлення.

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ВАДАМИ МОВЛЕННЯ»**

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Предмет, завдання курсу «Теорія та методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення».

План:

1. Розкрити суть системи спеціального дошкільного виховання в Україні.
2. Ознайомитися з:
 - комплектуванням груп у дошкільному закладі компенсуючого типу для дітей з ТВМ;
 - завданнями та складом ПМПК. Оформленням документації на дитину, яка направляється на ПМПК.
 - документацією логопеда спеціального дитячого садка.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Виховання та розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення

План:

1. Ознайомитися з організацією корекційно-виховної роботи у спеціальному дошкільному закладі.
2. Знати:
 - організаційні форми навчально-виховного процесу у спеціальних дошкільних закладах;
 - що таке заняття, його структура.
3. Особливості організації корекційно-виховної роботи в групах для дітей з різними порушеннями мовлення (ФФНМ, ЗНМ, заїканням).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Система спеціального дошкільного виховання в Україні.

План:

1. Підготуватися до самостійної письмової роботи, а саме:

- знати обов'язки логопеда групи;
- володіти корекційно-виховною роботою музичного керівника у спеціальному дошкільному закладі;
- знати корекційно-виховну роботу психолога у спеціальному дошкільному закладі.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Організація корекційно-виховної роботи у спеціальному дошкільному закладі.

План:

1. Вивчити особливості роботи вихователя спеціального дошкільного закладу для дітей з ТПМ.

2. Володіти:

- основними напрямками корекційно-виховної роботи вихователя;
- розподілом завдань між логопедом і вихователем групи для дітей з ФФНМ;
- розподілом завдань між логопедом і вихователем групи для дітей із ЗНМ;
- розподілом завдань між логопедом і вихователем логопедичної групи для дітей із заїканням.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Зміст виховання дітей - дошкільників з вадами мовлення.

План:

1. Законспектувати та вивчити особливості спільної роботи сім'ї і дошкільного закладу для дітей із порушенням мовлення, а саме:

– особливості виховання дітей з порушеннями мовлення в сім'ї;

– форми роботи з батьками: батьківські збори, бесіди, консультації, відкриті заняття, ведення дитячих зошитів для домашніх завдань, оформлення стендів тощо;

– поради батькам щодо правильного мовленнєвого спілкування з дітьми.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Взаємозв'язок у роботі співробітників спеціального дошкільного закладу для дітей з ТПМ.

План:

1. Володіти методикою розумового виховання дітей з ПМР:

– особливості розвитку мисленнєвої діяльності у дошкільників.

2. Засоби розумового виховання;

– формування системи знань про оточуючий світ.

3. Вивчення соціальної адаптації дитини з вадами мовлення.

4. Формування передумов навчальної діяльності у дошкільному віці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Система роботи вихователя спеціального дошкільного закладу для дітей з ТПМ.

План:

1. Проаналізувати та вивчити систему сенсорного виховання:

- значення сенсорної культури дитини для її знайомства з оточуючим світом;
 - сенсорне виховання у зарубіжних системах (Ф. Гребель, М. Монтесорі, О. Декролі) і в сучасній дошкільній педагогіці (А. В. Запорожець, А. П. Усова, Н. П. Пакуліна, М. М. Поддяков);
 - особливості сенсорного розвитку дитини на різних вікових етапах;
 - труднощі в оволодінні сенсорними функціями дітей з вадами мовлення;
 - завдання, зміст та методи сенсорного виховання.
- Планування занять з сенсорного виховання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Спільна робота сім'ї і дошкільного закладу для дітей із порушенням мовлення.

План:

1. Охарактеризувати методику ігрової діяльності дітей з ПМР:
 - значення гри у корекційно-виховній роботі з дітьми, що мають вади мовлення;
 - збагачення та ускладнення гри, зміна мотивів вибору гри, розвиток ігрової творчості;
 - дидактична гра як форма навчання, яка відповідає віковим та мовленнєвим можливостям дітей.
2. Структура дитячої гри.
 - методики організації та проведення творчих, сюжетно-рольових, дидактичних та рухливих ігор. Ігротерапія.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

Методика розумового виховання дитини з порушенням мовлення.

План:

1. Розкрити та законспектувати розвиток морального виховання дітей з ПМР:

- поняття морального виховання дітей дошкільного віку;
- зміст і методика морального виховання дітей дошкільного віку;
- виховання колективізму (прояв і розвиток дружби, чуйність і взаємодопомога, громадська думка, засвоєння моральних норм, культура поведінки і взаємовідносини, особистість у колективі);
- виховання початків патріотизму та громадянськості.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

Методика сенсорного виховання.

План:

1. Розкрити сутність методики естетичного виховання дітей з ПМР:

- мета естетичного виховання;
- поняття про художню творчість у дітей. Етапи творчої діяльності дитини-дошкільника. Умови стимулювання дитячої творчості;
- формування художньої культури особистості;
- методика естетичного виховання дошкільників.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

Методика розвитку ігрової діяльності та ігор у дітей з вадами мовлення.

План:

1. Охарактеризувати систему підготовки дошкільника з ПМР до школи:

- поняття про «готовність дитини до школи»;
- модель готовності дитини до школи: фізична, розумова, особистісна;

– поняття про мовленнєву готовність дитини з вадами мовлення.

**ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ВАДАМИ МОВЛЕННЯ»**

1. Проаналізувати загальноосвітні та спеціальні програми навчання та виховання дітей. В аналізі висвітлити:

– особливості проходження програм загальноосвітнього спрямування дошкільниками з порушеннями мовлення;

– особливості реалізації змісту на заняттях у спеціальному дошкільному закладі щодо розв'язання освітніх, корекційних та корекційно-виховних завдань.

2. Проаналізувати особливості виховання та розвиток особистості дитини з різними порушеннями мовлення в спеціальному дошкільному закладі (ФФП, ЗНМ, заїкання, РДА).

3. Опрацювати Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу / Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я від від 27.03.2006. – № 240/ 165, зробити карту знань до вищезазначеного Порядку.

4. Законспектувати планування освітнього процесу в спеціальному дошкільному навчальному закладі для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

5. Написати конспект бесіди з батьками. Орієнтовний тематичний перелік бесід з батьками:

- Мовленнєві порушення та причини їх виникнення.

- Психологічні особливості дітей із системними порушеннями мовлення.

- Навчання читанню дітей у сім'ї.

- Як підготувати дитину до школи.

- Поради батькам дітей із ЗНМ І рівня. Виховання і навчання дитини із ЗНМ.

- Навчайте дітей спостерігати.

- Що робити, якщо у дитини слабка пам'ять?

- Як розвивати слухове сприймання дітей?

6. Проаналізувати систему розумового виховання дітей дошкільного віку:

– розкрити поняття «розумовий розвиток» і «розумове виховання»;

– розкрити завдання розумового виховання;

– дати характеристику змісту розумового виховання.

7. Охарактеризувати систему сенсорного виховання та її роль у розумовому розвитку дитини з ТПМ:

– розкрити поняття «сенсорний розвиток» та «сенсорне виховання»;

– розкрити поняття «сенсорні еталони» та дати їх характеристику;

– охарактеризувати процес сенсорного виховання.

8. Розкрити особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку:

– розкрити поняття «фізичний розвиток» та «фізичне виховання»;

– розкрити завдання фізичного виховання;

– розкрити особливості фізичного виховання в переддошкільному та дошкільному віці;

– охарактеризувати засоби фізичного виховання дітей з порушеннями мовлення.

9. Розкрити методику морального виховання дітей дошкільного віку:

– розкрити поняття «моральний розвиток» та «моральне виховання»;

– розкрити завдання морального виховання;

– охарактеризувати закономірності процесу морального виховання.

10. Розкрити особливості трудової діяльності дошкільників:

– розкрити завдання трудового виховання;

– розкрити особливості трудового виховання;

– дати характеристику видів праці дітей;

– охарактеризувати форми організації трудової діяльності дітей з порушеннями мовлення.

11. Охарактеризувати систему підготовки дитини до школи:

– готовність дітей до шкільного навчання;

– адаптація до шкільного навчання;

– спільна робота дошкільного закладу і школи.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ВАДАМИ МОВЛЕННЯ»

1. Гуманістична парадигма виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
2. Спеціальні педагогічні умови для виховання дітей – дошкільників з ТПМ.
3. Методика проведення бесіди у спеціальному дошкільному закладі.
4. Аналіз програми для груп для дітей з ФФНМ.
5. Аналіз програми для груп для дітей із ЗНМ.
6. Аналіз програми для груп для дітей із заїканням.
7. Спільне планування корекційно-виховної роботи логопеда та вихователя групи для дітей з ФФПМ.
8. Спільне планування корекційно-виховної роботи логопеда та вихователя групи для дітей із ЗНМ.
9. Спільне планування корекційно-виховної роботи логопеда та вихователя групи для дітей із заїканням.
10. Сенсорне виховання у зарубіжних системах (Ф. Гребель, М. Монтессорі, О. Декролі).
11. Сенсорне виховання в сучасній дошкільній педагогіці (А. В. Запорожець, А. П. Усова, Н. П. Пакуліна, М. М. Поддяков та ін.).
12. Стимулювання творчої діяльності на заняттях з малювання, ліплення, аплікації, конструювання.
13. Індивідуальний підхід на заняттях з розвитку продуктивних видів діяльності.
14. Проблеми готовності шестирічної дитини з вадами мовлення до школи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ»

Вказівки до виконання контрольної роботи

Відповідно до навчального плану студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Студенти обирають по одному питанню з двох розділів.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники та нормативні акти, що відповідають темі роботи.

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 20 сторінок формату А4. Контрольна робота повинна містити вступ, основну частину, висновки. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури, вказати дату виконання і поставити підпис.

Після перевірки викладачем контрольної роботи і одержання позитивної оцінки студента допускають до складання підсумкового контролю.

Варіант 1

1. Охарактеризуйте вікову періодизацію дитинства та визначте головні напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення.
2. Проаналізуйте умови корекційно-виховної роботи у спеціальних дошкільних закладах.
3. Складіть конспект дидактичної гри з розумового виховання.

Варіант 2

1. Розкрийте зміст особистісно орієнтованого виховання дитини з ТПМ.
2. Обґрунтуйте результативність підготовки дошкільника до шкільного навчання в умовах дитячого садка.
3. Складіть схему заняття з розвитку зв'язного мовлення.

Варіант 3

1. Розкрийте принцип виховуючого навчання дітей з порушеннями мовлення..
2. Зробіть аналіз моделі готовності дитини старшого дошкільного віку до школи: фізичної, розумової, особистісної.
3. Наведіть приклади реалізації принципу індивідуалізації та диференціації на заняттях з розвитку зв'язного мовлення.

Варіант 4

1. Розкрийте принцип врахування первинного порушення і вторинних відхилень у розвитку дітей з порушеннями мовлення.
2. Зробіть аналіз роботи А. М. Богуш «Речевая подготовка детей к школе». – К., 1984.
3. Наведіть приклади реалізації принципу корекційно-компенсуючої спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

Варіант 5

1. Розкрийте принцип доступності у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.
2. Дайте характеристику роботи «Методика выявления речевых нарушений у детей и диагностика их готовности к школьному обучению» (автори: Е. Ф. Собонович, Л. Е. Андрусишин, Л. И. Бартенева. – К., 1998).
3. Наведіть приклади використання словесних методів виховання дітей з порушеннями мовлення.

Варіант 6

1. Розкрийте принцип індивідуалізації та диференціації виховання та навчання дітей з порушеннями мовлення.
2. Проаналізуйте корекційну спрямованість трудової діяльності в логопедичних групах.
3. Складіть короткий план-конспект заняття розумового виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.

Варіант 7

1. Розкрийте принцип комунікативної спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.
2. Проаналізуйте наступність у роботі спеціального

дошкільного закладу і школи.

3. Складіть схему вікової періодизації розвитку дитини.

Варіант 8

1. Розкрийте принцип корекційно-компенсуючої спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

2. Доведіть ефективність методів трудового виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.

3. Наведіть приклад організації корекційно-виховної роботи у групах для дітей із ЗНМ та доведіть його доцільність.

Варіант 9

1. Розкрийте принцип науковості у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.

2. Проаналізуйте зміст навчання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

3. Складіть схему заняття з розвитку сенсорного виховання.

Варіант 10

1. Розкрийте принципи необхідності спеціального педагогічного керівництва дітьми з порушеннями мовлення та ранньої педагогічної допомоги у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.

2. Доведіть доцільність нетрадиційних підходів у вихованні дітей з порушеннями мовлення (лялькотерапія, казкотерапія, театральна діяльність, арттерапія тощо).

3. Складіть план роботи педагога з батьками дітей, які виховуються у спеціальному дошкільному закладі.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ»

Питання репродуктивного характеру

1. Визначте предмет і об'єкт спеціальних методик дошкільного виховання дітей з вадами мовлення. Охарактеризуйте пізнавальну

діяльність цієї категорії дітей. Охарактеризуйте дітей з проблемами у розвитку як об'єктів та суб'єктів спеціального дошкільного виховання. Назвіть мету і завдання виховання дитини дошкільного віку з мовленнєвою патологією.

2. Охарактеризуйте вікову періодизацію дитинства та визначте головні напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення.

3. Розкрийте зміст особистісно орієнтованого виховання дитини з ТПМ.

4. Розкрийте принцип виховуючого навчання дітей з порушеннями мовлення.

5. Розкрийте принцип врахування первинного порушення і вторинних відхилень у розвитку дітей з порушеннями мовлення.

6. Розкрийте принцип доступності у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.

7. Розкрийте принцип індивідуалізації та диференціації виховання та навчання дітей з порушеннями мовлення.

8. Розкрийте принцип комунікативної спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

9. Розкрийте принцип корекційно-компенсуючої спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

10. Розкрийте принцип науковості у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.

11. Розкрийте принципи необхідності спеціального педагогічного керівництва дітьми з порушеннями мовлення та ранньої педагогічної допомоги у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення.

12. Розкрийте принципи розвивального навчання у дошкільному вихованні дітей з порушеннями мовлення і розвитку мислення і мовлення.

13. Розкрийте принцип систематичності та послідовності у дошкільному вихованні дітей з ТПМ. 14. Розкрийте діяльнісний принцип дошкільного виховання дітей з ТПМ.

15. Розкрийте зміст виховання дошкільників з вадами мовлення.

16. Охарактеризуйте особливості організації корекційно-виховної роботи у групах для дітей із ЗНМ.

17. Охарактеризуйте особливості організації корекційно-виховної роботи у групах для дітей з ФФНМ.

18. Охарактеризуйте особливості організації корекційно-виховної роботи у групах для дітей із заїканням.

19. Розкрийте методи та прийоми виховання дітей з вадами мовлення.
20. Опишіть наочні методи та прийоми виховання дітей з порушеннями мовлення.
21. Опишіть словесні методи та прийоми виховання дітей з порушеннями мовлення.
22. Опишіть практичні методи та прийоми виховання дітей з порушеннями мовлення.
23. Дайте визначення поняття розумового розвитку дитини дошкільника з ТПМ і охарактеризуйте показники розумового розвитку дитини.
24. Дайте визначення розумового виховання. Розкрийте завдання, засоби, зміст розумового виховання.
25. Дайте визначення поняття сенсорного розвитку дитини дошкільника з ТПМ, назвіть завдання та охарактеризуйте систему сенсорного виховання дошкільників.
26. Визначте труднощі в оволодінні сенсорними функціями дітьми з вадами мовлення.
27. Визначте мету і завдання фізичного виховання дітей з ТПМ, охарактеризуйте особливості організації фізичного виховання у спеціальному дитячому садку та опишіть загартовуючі процедури у системі фізичного виховання.
28. Охарактеризуйте естетичне виховання дітей дошкільного віку: поняття, завдання, методи, засоби.

Питання аналітичного характеру

1. Доведіть доцільність зв'язків спеціальних методик дошкільного виховання з іншими науками.
2. Проаналізуйте умови корекційно-виховної роботи у спеціальних дошкільних закладах.
3. Зробіть аналіз реалізації наступності у роботі дитячого садка і школи.
4. Обґрунтуйте результативність підготовки дошкільника до шкільного навчання в умовах дитячого садка.
5. Дайте характеристику готовності дитини до школи, в тому числі і мовленнєвої готовності.
6. Зробіть аналіз моделі готовності дитини старшого дошкільного віку до школи: фізичної, розумової, особистісної.
7. Зробіть аналіз роботи А. М. Богуш «Речевая подготовка детей к

школе». – К., 1984.

8. Дайте характеристику роботи «Методика виявлення речевих порушень у дітей и диагностика их готовності к школьному обучению» (автори: Е. Ф. Собонович, Л. Е. Андрусишин, Л. И. Бартенева. – К., 1998).

9. Зробіть аналіз теорії розвитку особистості. Розкрийте роль біологічного і соціального у становленні особистості.

10. Дайте характеристику форм організації трудової діяльності дошкільників з вадами мовлення.

11. Доведіть доцільність заняття як основної форми навчання та виховання дітей дошкільного віку та його структури.

12. Доведіть доцільність видів праці в дошкільному закладі для дітей дошкільного віку з ТПМ.

13. Проаналізуйте корекційну спрямованість трудової діяльності в логопедичних групах.

14. Проаналізуйте поняття «готовність дитини з ТПМ до шкільного навчання».

15. Проаналізуйте наступність у роботі спеціального дошкільного закладу і школи.

16. Проаналізуйте особливості підготовки дошкільника з вадами мовлення до шкільного навчання. 17. Доведіть доцільність валеології у дошкільному закладі.

18. Доведіть ефективність методів трудового виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.

19. Обґрунтуйте доцільність соціально орієнтованого підходу у корекційній педагогіці.

20. Розкрийте суть корекційно-виховного процесу у спеціальному дошкільному закладі для дітей з ТВМ.

21. Проаналізуйте зміст навчання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

22. Дайте характеристику методів та прийомів виховання і навчання дітей дошкільного віку з вадами мовлення.

23. Доведіть доцільність нетрадиційних підходів у вихованні дітей з порушеннями мовлення (лялькотерапія, казкотерапія, театральна діяльність, арттерапія тощо).

24. Проаналізуйте особливості запровадження інноваційної діяльності у роботі дошкільного закладу.

25. Доведіть доцільність зв'язку у діяльності вихователя і логопеда у

спеціальному дошкільному закладі для дітей з ТВМ.

26. Зробіть аналіз системи роботи вихователя у спеціальному дошкільному закладі для дітей з ТВМ.

27. Доведіть ефективність корекційної спрямованості музичних занять у спеціальному дошкільному закладі для дітей з ТВМ.

28. Доведіть ефективність роботи керівника з фізичної культури у спеціальному дошкільному закладі для дітей з ТВМ.

29. Доведіть ефективність рухливих ігор, як засобу мовленнєвої корекції у дітей дошкільного віку з вадами мовлення.

30. Доведіть доцільність дидактичних та сюжетно-рольових ігор для розвитку мовлення у дошкільників з ТПМ.

Питання, спрямовані на практичне застосування знань з предмета

1. Складіть модель готовності дитини-дошкільника до школи: фізична, розумова, особистісна.

2. Складіть конспект дидактичної гри з розумового виховання.

3. Складіть мету сюжетної-рольової гри, в процесі якої можна здійснювати моральне виховання.

4. Складіть схему заняття з розвитку зв'язного мовлення.

5. Наведіть приклади реалізації принципу доступності на заняттях з розвитку діалогічного мовлення.

6. Наведіть приклади реалізації принципу індивідуалізації та диференціації на заняттях з розвитку зв'язного мовлення.

7. Наведіть приклади реалізації принципу комунікативної спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

8. Наведіть приклади реалізації принципу корекційно-компенсуючої спрямованості дошкільного виховання дітей з порушеннями мовлення.

9. Наведіть приклади застосування наочних методів виховання дітей з порушеннями мовлення.

10. Наведіть приклади використання словесних методів виховання дітей з порушеннями мовлення.

11. Наведіть приклади застосування практичних методів виховання дітей з порушеннями мовлення.

12. Складіть короткий план-конспект заняття розумового виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.

13. Складіть короткий план-конспект заняття з розвитку

фонетикофонематичного слуху.

14. Наведіть приклади видів робіт з розвитку фонетикофонематичного слуху.

15. Складіть схему вікової періодизації розвитку дитини.

16. Складіть схему головних напрямків виховання дітей з порушеннями мовлення.

17. Наведіть приклад реалізації принципу врахування первинного порушення і вторинних відхилень у розвитку дітей з вадами мовлення.

18. Наведіть приклад організації корекційно-виховної роботи у групах для дітей із ЗНМ та доведіть його доцільність.

19. Складіть схему заняття з розвитку мовлення, на якому здійснюється моральне виховання.

20. Складіть схему заняття з розвитку сенсорного виховання.

21. Складіть короткий конспект заняття з розвитку мовлення, на якому здійснюється розвиток фонетико-фонематичного слуху.

22. Проаналізувати загальноосвітні та спеціальні програми навчання та виховання дітей.

23. Складіть план роботи педагога з батьками дітей, які виховуються у спеціальному дошкільному закладі.

24. Складіть план заняття з елементами естетичного виховання дітей дошкільного віку.

25. Складіть план заняття з елементами морального виховання дітей дошкільного віку.

26. Складіть план заняття з елементами розумового виховання дітей дошкільного віку.

27. Складіть схему заняття з елементами морального виховання дітей дошкільного віку.

28. Складіть схему заняття з розвитку уміння здійснювати опис предмета (можна порівняльний опис двох предметів).

29. Наведіть приклади сюжетно-рольової гри та доведіть її значення для розвитку логічного мислення та розуміння змісту зв'язного тексту.

30. Складіть схему заняття, що спрямоване на збагачення словникового запасу дітей з ТПМ.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Базова

- 1 Базовий компонент дошкільної освіти [Богущ А. М., Беленька Г. В., Богиніч О. Л. та ін.]; наук. керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф., д. п. н. – К. : ТОВ «МЦФЕР–Україна», 2012. – 26 с.
2. Вакуленко Л. С. Воспитание и обучение детей с нарушениями речи. Психология детей с нарушениями речи: учебно-методическое пособие / Л.С. Вакуленко. – М. : Форум, 2013. –272 с.
3. Головчиц Л. А. Дошкільна сурдопедагогіка: Воспитание и обучение дошкольников с нарушением слуха: Учебное пособие / Л. А. Головчиц. – М.: КДУ, Владос-Пр., 2013. – 320 с.
4. Зайцев С. М. Первый год жизни ребенка. Уход, лечение, воспитание / С. М. Зайцев. – Мн. : Книжный Дом, 2013. – 512 с.
5. Кондукова С. В. Формування сенсорних здібностей дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення засобом ігрової діяльності [Текст] : [посібник] / С. В. Кондукова, В. О. Кондратенко. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2011. – 111 с.
6. Лупінович С. М. Довідник вчителя-логопеда / С. М. Лупінович. – Запоріжжя, 2007. – 127 с.
7. Мазильникова Н. Н. Эколого-валеологическое воспитание дошкольников. Организация прогулок в летний период / Н. Н. Мазильникова. – СПб. : Детство Пресс, 2013. –96 с.
8. Малятко: Програма виховання дітей дошкільного віку / Наук. керівництво З.П.Плохій. – К.: 1999. – 288 с.
9. Огнев`юк В. О. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «ДИТИНА» / В. О. Огнев`юк; наук. ред. Н. В. Кудикіна, В. У. Кузьменко; авт. кол. Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білоskalенко та ін. – 3-є вид. доопрац. та доп. – К. : Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 2012. – 400 с.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав. – 2013. – 456 с.
11. Проскура О. В. Дитина. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від двох до семи років / О. В. Проскура, Л. П.

- Кочина, В. У. Кузьменко, Н. В. Кудикіна. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка. – 2012. – С. 94-99, 162-165, 239-243, 399-406.
12. Рібцун Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. – К., 2012. – 258 с.
13. Рібцун Ю. В. Корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. / Ю. В. Рібцун. – К. : «Педагогічна думка», 2014. – 238 с.
14. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу [текст] / Ю. В. Рібцун. – Х. : Вид. група „Основа”, 2013. – 239 [1] с. – (Серія „Професійний довідник”).
15. Стребелева А. Л. Специальная дошкольная педагогика: учебное пособие /Е. А. Стребелева, А. Л. Венгер, Е. А. Екжанова и др.; Под ред. Е. А. Стребелевой. – М. : Академия. – 2001.
16. Соботович Є.Ф., Трофименко Л.І. Особливості засвоєння дітьми із НЗНМ узагальненого лексичного значення слова та його понятійної співвіднесеності // Дефектологія. – 2000. – №1. – С. 16 – 19.
17. Соботович Є.Ф. Критерії оцінювання мовленнєвого розвитку дитини (у його лексичній ланці) на різних вікових етапах. Нормативні показники мовленнєвого розвитку (у його граматичній ланці) дитини дошкільного віку // Дефектологія. – 2003. – №2. – С. 2 – 11.
18. Соботович Є.Ф. Нормативні показники мовленнєвого розвитку (в його фонетико-фонематичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2002. – №3. – С. 2 – 4.
19. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс/ Трофименко Л.І.-К; Нац.акад.пед.наукУкр. Інст спец.пед.,2012

Допоміжна

1. Нильсен Д. 1001 совет родителям по воспитанию детей / Д. Нильсен, Л. Лотт, С. Гленн; Пер. с англ. И. Кочнева. – СПб. : Питер, 2013. – 400 с.
2. Осеннева М. С. Теория и методика музыкального воспитания : Учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / М. С. Осеннева. – М. : ИЦ Академия, 2013. – 272 с.

3. Пахомова Н. Г. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі [Текст] : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.03 /Н. Г. Пахомова ; Ін-т соц. педагогіки АПН України. – К. : [б. в.], 2006. – 20 с.
4. Пінчук Ю.В. Методичні засади фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення // Логопедія. – №2 / Ю. В. Пінчук. – 2012. – С. 68-71.
5. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників / З. П. Плохій. – К., 2002. –173 с.
6. Рібцун Ю. В. Використання ігрових прийомів у розвитку артикуляційної моторики молодших дошкільників із ЗНМ / Ю. В. Рібцун // Дефектологія. – 2008. – № 1. – С. 11–13. 19.
7. Рібцун Ю. В. Віршики, картинки, звуки для забави і науки. Фонетико-фонематична компетентність дошкільника (у двох частинах) [альбом для ігор-занять з дітьми 3–6 років]. – Х. : Видавнича група „Основа”, 2013. – 176 с. : іл. – (Серія „Мовленнєва полікомпетентність дошкільника”)
8. Рібцун Ю. В. Дидактична багатоваріативна гра „Чарівний будиночок” / Ю. В. Рібцун // Логопед. – 2012. – № 9 (21). – С. 33–36.
6. Сергеева В. П. Основы семейного воспитания : Учебник для студ. Среднего профессионального образования / В. П. Сергеева, Э. К. Никитина, М. Н. Недвецкая. – М. : ИЦ Академия, 2013. – 192 с.
7. Тимошенко Е. Чудо Монтессори или учение без мучения и воспитание без оценок, наград и наказаний. Заметки для родителей / Е. Тимошенко. – М. : Форум, 2013. – 248 с. УЦ Перспектива, 2013. – 120 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.findlib.ru/>
2. <http://www.logopunkt.ru/>
3. <http://flogiston.ru/library>
4. <http://www.moi-detsad.ru/>
5. <http://www.logoped.ru/>
6. <http://potomy.ru/>
7. <http://www.defectolog.ru/>
8. <http://www.gold-child.ru/>
9. <http://www.invalid-detstva.ru/index.php>
10. <http://logopedshop.ru/>

11. <http://psycholib.freevar.com/>
12. <http://adalin.mospsy.ru/index.shtml>
13. <http://pedlib.ru>
14. <http://public-library.narod.ru/>
15. <http://www.kodges.ru/>
16. <http://psylib.myword.ru/index.php?automoduleownloads>
17. <http://downsyndrome.at.ua/publ/14-1-0-144>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

1. **РО** конспектів матеріалів лекцій та практичних занять – 10 балів;
 2. **РО** підготовки до практичних занять та опанування практичними навичками 60 балів:
 - виконання домашніх завдань – 10 балів;
 - виконання матеріалу на практичних заняттях – 20 балів;
 - виконання контрольних завдань – 30 балів.
 3. **РО** підсумкової контрольної роботи – 20 балів;
- РО** індивідуальне самостійне завдання – 10 балів;
- Змістовий модуль 1: разом 100 балів**
- Змістовий модуль 2: разом 100 балів**

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

